

BYLA JEDNOU JEDNA... FIXNÍ IDEA!



Od *Asterixovy cesty kolem Galie* (1965) se k našim nepoddajným Galům připojil psík jménem Idefix, který už je nikdy neopustil (s výjimkou příliš nebezpečných cest). Ale Reného Goscinného a Alberta Uderza se držela ještě jedna „fixní idea“: pokušení zvané animovaný film.

Většina franko-belgických komiksových autorů poválečné éry byla odkojena animovanými filmy Walta Disneye. Každý z nich svým způsobem toužil stát se novým Disneyem. Tak například Morris už v roce 1944, ještě před tím, než vytvořil postavu Luckyho Luka, začal svou profesionální animátorskou kariéru ve velice efemérním bruselském studiu CBA. Ani ne po roce přestala společnost existovat, ale mladý muž si mezitím našel přátele, se kterými se v následujících letech podílel na zrodu belgického moderního a novátorského animovaného filmu. Jeho přátelé se jmenovali André Franquin, Peyo a Eddy Paape. Ve stejné době, na konci války, pracoval také Albert Uderzo pro jedno velmi skromné pařížské studio animovaného filmu. Uderzo toužil stát se francouzským Waltem Disneyem a byl zklamaný praxí, která se ani zdaleka nemohla srovnávat s profesionalitou amerického vzoru. Také René Gosciny, který měl za sebou krátkou zkušenost kreslíře a žil několik let v New Yorku (doufal, že se tam setká s Waltem Disneyem), choval hluboký obdiv k tvůrci Mickeyho Mouse. Svědčí o tom mimo jiné akvarel, který vytvořil v šestnácti letech, tedy v roce 1942, na počest *Sněhurky a sedmi trpaslíků*, prvního Disneyova celovečerního filmu, který zásadním způsobem proměnil vývoj animované tvorby.

Když se v roce 1951 Gosciny a Uderzo setkali, zjistili, že mají mnoho společných zájmů: komiksy, Laurela a Hardyho a právě i Walta Disneye. O osm let později společně vytvořili pro časopis *Pilote* komiks *Asterix z Galie*. Netušili, jak obrovský úspěch bude tento komiks mít, a ani je nenapadlo, že právě díky němu si o několik let později splní svůj sen o animovaném filmu. První setkání s praxí jim ale přineslo nepříjemné překvapení. V polovině 60. let jejich vydavatel Georges Dargaud pověřil adaptací prvních dvou alb komiksového seriálu belgické studio Belvision. Projekt byl problematický už od začátku, protože Dargaud nepovažoval za nutné Goscinného a Uderza o svém záměru informovat.

Dámy, slečny a pánové,
otázka, kterou dostáváme nejčastěji, zní: „A vy jste který?“ Jsme natolik zaměnitelní že se nám občas stává, že odpovíme: „Já jsem ten druhý.“
Pokud si dovoluji vám to říci ústy toho druhého, je to proto, že jsme v životě i v práci nerozluční a sdílíme osud některých výrobců výtahů nebo těstovin, jejichž dvě jména tvoří jeden celek. Právě proto vám může připadat zvláštní vidět nás jednoho bez druhého.
Moc jsem se těšil, že vás navštívím, abych vám představil našich 12 úkolů pro Asterixe. Bohužel mi v tom zabránily zdravotní problémy blízké osoby; dovolte mi proto, abych se ještě jednou omluvil a pověřil „toho druhého“, aby vás pozdravil jménem „toho prvního“.
Ale první, nebo druhý, na tom přece nezáleží, protože pro vás jsou Asterix a Obelix pořád spolu.
A nezbyvá než si přát, aby vás jeden i druhý dokázali pobavit.

René Gosciny

Archiv Anne Gosciny.

Text napsaný Reném Goscinnym a čtený při předpremiérových projekcích.

Když konečně oba autoři dostali na soukromé projekci příležitost shlédnout výsledek, byli zděšeni. Dosáhli toho, že všechny existující exempláře filmu *Zlatý srp* byly zničeny, ale na naléhání Georgese Dargauda souhlasili s uvedením *Asterixe z Galie* s podmínkou, že další film, *Asterix a Kleopatra*, vznikne pod jejich dohledem. Film *Asterix z Galie* byl uveden do kin na konci roku 1967 a sklídl značný úspěch. Gosciny a Pierre Tchernia pak napsali scénář adaptace komiksu *Asterix a Kleopatra* a Uderzo se ujal celého obrázkového scénáře, storyboardu. Přesto byli filmem, který byl uveden do kin v roce 1968, ve výsledku zklamáni, ačkoli zájem veřejnosti byl opět značný. Ani četné cesty autorů do Bruselu nestačily k tomu, aby u produkčního týmu prosadili své nároky...

O pět let později, v roce 1973, se Gosciny, Uderzo a Georges Dargaud spojili a vytvořili svou vlastní strukturu: Studios Idéfix. Po dvaceti letech od krachu studia Gémeaux Paula Grimaulta to bylo poprvé, co na území Francie existovalo studio animovaného filmu. Logo Studios Idéfix parodovalo všem milovníkům hollywoodského filmu dobře známé logo MGM. Místo slavného řvoucího maskota obklopeného spleť filmových pásů tu byl Obelixův psík, který štěká skromněji, ale stejně hrozivě. Heslo „ars gratia artis“ (umění pro umění) bylo nahrazeno heslem „Delirant isti Romani!“ (Ti Římané jsou blázni!). Ale přes takto deklarovaný parodický odstup brali Gosciny a Uderzo podnik velmi vážně, jak o tom svědčí péče, kterou věnovali výběru několika desítek spolupracovníků, mezi nimiž figuroval i Henri Gruel, který do té doby šéfoval studiu Belvision.

Místo adaptace se oba autoři rozhodli vytvořit originální příběh, který žádný fanoušek *Asterixe* dosud nečetl. Byl to příběh *12 úkolů pro Asterixe*, jehož příprava trvala tři roky. Film byl uveden do kin v roce 1976.

Ve stejném roce absolvoval na filmové škole Gobelins v Paříži první ročník studentů specializujících se na



Albert Uderzo a René Gosciny si ve studiích Idéfix prohlížejí kvaše a celuloidové fólie vytvořené pro film.

animovaný film. Nešlo o náhodu ani shodu okolností, protože tento obor byl vytvořen o tři roky dříve s cílem podporovat Studios Idéfix, které tehdy hledaly mladé talenty. Stejně jako *12 úkolů* slaví i tento dnes velice uznávaný obor 50 let existence.

Současně se začalo pracovat na dalším filmu, v němž vystupuje Lucky Luke, postava od Morrise, pro kterého Gosciny psal scénáře už 20 let. O Lucky Lukovi napsal celkem více než čtyřicet alb. I v tomto případě nabízel film *Balada o Daltonových* originální scénář a režírovali ho oba autoři. Gosciny v něm dokonce daboval koně Jollyho Jumpera! Díky Studios Idéfix si Morris splnil svůj mladický sen, který zmařilo uzavření CBA v roce 1945. Gosciny bohužel zemřel dřív, než byl film dokončen. Zbývalo už jen natočit scénu, ve které Daltonovi parodují „Singin' in the Rain“ / *Zpívání v dešti*... Ještě 4. listopadu 1977, den před svou smrtí, scénárista předsedal pracovní schůzce k filmu a navrhoval řadu nezbytných oprav. *Balada o Daltonových* byla posledním filmem Studios Idéfix, které v roce 1978 ukončilo svou činnost. Pro autory se životní sen rozplynul... ale byl krásný!

Kresba z modelového listu Galů, realizace Studios Idéfix.



Archiv Sylvie Uderzo.